

Strooisel besparen met aan gepast diepstrooiselbed

Een matras in de voorste helft van de ligbox kan het de koe nog aangenamer maken. Doordat ze met de voorpoten niet kan graven, wordt het opstaan gemakkelijker. En ook de veehouder is er blij mee. Hij hoeft niet meer zoveel in te strooien. Toch zijn deze halfstrooiselboxen niet echt populair.

Tekst en foto's: Gertjan Zevenbergen

De Blistermat (links) en de Snookermat (rechts) zoals Swaving Stalinrichting die verkoopt.

Tijdens Eurotier toonde het Duitse Hartmann een boxdek dat veel weegheeft van het Combiboxdek van Beerepoot en Den Boer Beton.

Het idee achter de Huber Kombi-Box en andere halfstrooiselboxen: koeien staan gemakkelijker op, omdat de bodem onder haar voorpoten en knieën vlak is en geen gaten vertoont. Omdat de koe voor hoger ligt, komt haar achterhand tegen de achterrand van de ligbox. Daardoor mest ze minder in de ligbox.

‘Mestscheider levert strooisel in overvloed’

We kennen de voordelen van een diepstrooiselligbox intussen wel. Het dikke, zachte bed zorgt ervoor dat de koeien minder vaak dikke hakken oplopen, de klauwen zijn beter, er komt minder mastitis voor en uiteindelijk stijgt zelfs de melkproductie. Maar diezelfde diepstrooiselboxen hebben wel een nadeel. Ze vragen veel onderhoud. Hoewel er onderzoeken zijn die aangeven dat de hoeveelheid werk die je aan een diepstrooiselbox moet besteden niet meer of minder is dan die aan een gangbaar ligbed, moet je ook in een diepstrooiselbox regelmatig het strooisel bijvullen. Dat kost geld, als je gebruikmaakt van zaagsel, gehakseld stro of een strooiselsoort anders dan de vaste delen van de gesepareerde mest. Daarnaast kost het instrooien tijd. Je moet de natte plekken verwijderen en één of twee keer per week het strooisel bijvullen. Dat valt te automatiseren. Dat scheelt zeker tijd, maar het is niet goedkoop. Daar komt nog bij dat veel strooisel in de mest de kosten van de mestverwerking hoger maakt. Om deze nadelen te onder- vangen bedachten verschillende stalinrichters de afgelopen jaren kostenbesparende matrassen en boxdekken.

De meest bekende – en ook langst bestaande – is de Blistermat die Swaving Stalinrichting uit Sappemeer importeert. Een 11 cm dikke, verende rubberen mat met 19x19 cm rastervormige open vlakken. Je vult ze met zand en dekt ze af met een 4 tot 5 cm dikke laag strooisel. Dat mag van alles zijn: zand, stro, zaagsel of gescheiden mest. De mat komt uit Italië en bestaat al een jaar of tien. Je bevestigt de matten met inslagnagels aan de vloer van het boxdek. De Snookermat, die hetzelfde bedrijf levert, monteert je op dezelfde manier. Deze mat lijkt sterk op de Blistermat, maar is niet 11 maar slechts 4 cm dik. Je vult hem ook met zand en gooit er een laagje strooisel op. Hij is vooral interessant voor minder diepe ligboxen. Beide matten hebben een achterrand in de ligbox nodig en zorgen ervoor dat het ligbed egaal blijft. Graven in het ligbed is er immers niet bij. En er komt minder strooisel in de mest terecht.

Mat in de box
De Pack Mat van Cowhouse, geïntroduceerd in 2010 voor nog geen 100 euro per koe-plaats, doet hetzelfde als de Blistermat en Snookermat. Je legt een ondermatras op een bed van zand waarna je er een rubber

toplaag overheen legt. Daarop stort je een laag van 6 tot 9 cm strooisel in de box. Volgens Cowhouse blijven de boxen ook schoner. De koe gebruikt het hele ligoppervlak en het strooiselniveau neemt maar weinig af. Het dier komt niet tegen de achterrand van de ligbox aan, wat haar welzijn zou verbeteren. Uiteindelijk, zo claimt Cowhouse, levert de mat een strooiselbesparing van 30 tot 70 procent op. Hoeveel dat precies is, hangt vooral af van de hoogte van de achterrand van de ligbox. Hoe hoger, hoe minder strooisel de koeien uit de box werken.

Combisystemen
Toch ligt een koe lang niet zo zacht op zo'n mat als dat ze zou doen in een echt diepstrooiselbed. De kans bestaat dat de dieren met de achterhand op een kale mat liggen en niet op het strooisel. Daarom bedachten verschillende stalinrichters combisystemen. Daarbij liggen de koeien met de voorpoten op een matras en met de achterhand in een diepstrooiselbed. Bij die van Beerepoot ligt voorin de mat een kniematras. Het bestaat uit twee lagen van een 4 cm dik matras en een 8 mm dikke, gewapende rubbermat. Het zorgt er in

elk geval voor dat koeien gemakkelijker kunnen opstaan. Er zijn immers geen kuitlen onder hun poten ontstaan tijdens het liggen, waardoor ze een vaste ondergrond hebben. De stalinrichter ging nog een stapje verder en ontwierp in 2014 samen met betonleverancier Den Boer Beton het prefab Combibox dek. Het dek heeft een betonnen verhoging voorin de ligbox. Daarop legt het bedrijf een 2,5 cm dikke noppenmat met hamerslagprofiel. In het verdiepte deel erachter is een diepstrooiselbed te vinden. Het boxdek was voor het eerst te zien tijdens Agrotechniek Holland in 2014. Het idee bleef niet onopgemerkt. Tijdens de laatste Eurotier, vorig jaar november, toonde de Duitse stalinrichter Hartmann namelijk eenzelfde soort diepstrooiselboxdek. En ook een andere Duitse stalinrichter nam een zaagselbesparende diepstrooiseloplossing mee naar de veehouderijtentoonstelling. De vinding van Huber Technik draagt zelfs een zo goed als gelijke naam als die van Beerepoot: Kombi-Box. Ook hier bestaat het voorste deel van de ligbox, ongeveer 1 meter, uit twee op elkaar gestapelde matten van elk 4 cm dik. Daaroverheen ligt een rubbermat, die strakgetrokken en om de 20 cm

met 8 cm lange schroeven met een verzonken kop vast is gezet in het beton van de ligbox. In totaal ligt er zo een laag van 9 cm voorin de ligbox. De achterste 80 cm van de box wordt gewoon gevuld met strooisel-materiaal. Ook Huber geeft aan dat een besparing van 70 procent op het strooisel mogelijk moet zijn. Toch vindt Franz-Jozef Gross-Hardt uit het Duitse Bocholt dat niet het belangrijkste voordeel. De melkveehouder monteerde als eerste de boxbedekking van Huber in zijn stal. 70 van zijn 150 plaatsen in de stal liet hij inrichten met de Kombi-Box. “De koeien trappen het zaagsel dat voorin een gangbare diepstrooiselbox ligt zelf naar achteren. Daardoor komen ze op een harde ondergrond te liggen”, vertelt Gross-Hardt. Door juist op die plaats een zachte mat te monteren is dat probleem voorbij. Omdat de dieren met hun voorhand op de mat liggen, liggen ze ook met de kop omhoog. Daardoor liggen de dieren met hun achterhand tegen de achterste buis van de ligbox aan. Dat zorgt ervoor dat mest niet in het ligbed, maar op de roosters terecht komt. En dat levert uiteindelijk minder schoonmaakwerk op. De koeien blijven schoon en er is minder sprake van uierontsteking. De

veehouder is tevreden. “Maar het gebruik van een dergelijke mat voorin de box ont-slaat je niet van het schoonhouden van de ligboxen. Je moet nog steeds elke dag met een kruiwagen door de stal om de boxen opnieuw in te strooien en de mest eruit te krabben”, geeft hij aan. Goedkoop is de oplossing niet. Per strekkende meter kost het 120 euro.

Weinig interesse
De ideeën zijn er. Toch merken de Nederlandse stalinrichters dat melkveehouders niet echt warmlopen voor deze strooiselbesparende vindingen. Met uitzondering van de Blistermat vinden ze maar weinig aftrek. De belangrijkste reden? Het strooiselmateriaal is goedkoop. Wie een mestscheider heeft, kan immers net zoveel strooisel maken als hij nodig heeft. Of zoals Jelle Nauta, directeur van stalinrichter Beerepoot zegt: “Heb je te weinig, dan laat je de separator gewoon een tijdje langer draaien.” De betonnen boxdekken heeft het bedrijf slechts op één melkveebedrijf geïnstalleerd. Dat neemt niet weg dat deze ligboxen en matten wel degelijk een oplossing is voor diegenen die geen gedroogde mest als strooisel kunnen of willen gebruiken. ▮